

تحقیقی

نقش پیش بین عوامل جمعیت شناختی و شخصیتی در نگرش نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد در دانشجویان دانشگاه آزاد دامغان

جليله طوسی^۱، سید اسماعیل ترابی^۲، مرتضی بادله^{۳*}، محمد تقی بادله^۴، سید عابدین حسینی^۵، حسن ارمی^۶

۱- کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد سمنان. ۲- کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. ۳- دانشجوی دکتری روانشناسی سلامت، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران. ۴- عضو هیئت علمی، دانشگاه علوم پزشکی گرگان، دانشجوی دکتری روانشناسی سلامت، دانشگاه خوارزمی تهران. ۵- کارشناس ارشد پرستاری، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی گرگان، گلستان، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: نگرش نسبت به مواد، نقش موثری در گرایش افراد به مصرف و ترک مواد دارد، لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین نقش پیش بین عوامل جمعیت شناختی و شخصیتی در نگرش نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد در دانشجویان دانشگاه آزاد دامغان انجام گرفت.

روش بررسی: پژوهش حاضر یک تحقیق توصیفی-تحلیلی بود. نمونه آماری پژوهش شامل ۲۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان در سال تحصیلی ۹۲-۹۱ بودند که با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند و به نگرش سنج مواد مخدر ساخته شده توسط دلاور و همکاران (۱۳۸۳) و پرسشنامه پنج عامل شخصیت پاسخ دادند. تجزیه و تحلیل داده ها با کمک روش همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه انجام گرفت.

یافته ها: نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد هشت مولفه وظیفه شناسی، آزادی نسبت به تجارب جدید، روان رنجورخویی، جنسیت، درآمد خانواده، توافق، سواد والدین و سن به طور معنی داری می توانند ۴۱ درصد از واریانس نگرش نسبت به اثرات مواد را پیش بینی کنند. همچنین سه مولفه توافق، وظیفه شناسی، روان رنجورخویی می توانند ۳۵ درصد از واریانس نگرش نسبت به خطرات مواد را پیش بینی کنند.

نتیجه گیری: بنابراین می توان نتیجه گرفت که ویژگی های شخصیتی افراد، وضعیت تاهل و درآمد نقش تعیین کننده ای در پیش بینی نگرش افراد به سمت مواد دارند.

کلیدواژه ها: نگرش به مواد، متغیرهای جمعیت شناختی، سوء مصرف مواد

* نویسنده مسئول: مرتضی بادله، پست الکترونیکی: Mbadeleh2004@gmail.com

نشانی: تهران دانشگاه خوارزمی، تلفن: ۸۸۳۲۹۲۲۰ (۰۲۱)

وصول مقاله: ۹۴/۵/۲۲، اصلاح نهایی: ۹۴/۷/۲۸، پذیرش مقاله: ۹۴/۹/۵

مقدمه

جوان دانشجوی به علت دوری از خانواده، مسائل و مشکلات درسی و غیردرسی (مثل مسائل عشقی و عاطفی) در دانشگاه و خارج از دانشگاه و هم اتاق شدن با یک دانشجو مشکل دار احتمال بیشتری دارد که به تجربه کردن مواد مخدر بپردازد. آن ها ممکن است به دلیل تعامل با افرادی که به نوعی با مواد مخدر در ارتباط هستند نگرش مثبتی نسبت به مواد مخدر پیدا کنند. نقش نگرش مثبت به مواد مخدر به قدری اهمیت دارد که Ellis معتقد است تفکر و نوع نگرش افراد معتاد آن ها را به سوی مصرف مجدد سوق می دهد یا آن ها را برای همیشه از مصرف منصرف می کند. نگرش معتاد نسبت به مواد مخدر، نوعی تفکر است که احتمال دارد منطقی یا غیر منطقی باشد؛ این نوع نگرش اغلب خودبه خود، ناهشیار و دائمی است و به راحتی نمی توان آن را تغییر داد. یکی از شیوه هایی که به معتاد کمک می کند تا به شناخت خود برسد، بررسی نوع نگرش و ایجاد نگرش منفی نسبت به اعتیاد است (۱). بسیاری از نظریه پردازان روانشناسی اجتماعی معتقدند که مطالعه نگرش افراد جهت درک، کنترل و پیش بینی رفتار انسان امری ضروریست، زیرا نگرش چه به صورت مستقیم و چه به صورت غیرمستقیم بر رفتار تاثیر می گذارد. به همین دلیل این امکان همواره وجود دارد که با تغییر نگرش های مثبت افراد و تقویت نگرش های منفی آنان نسبت به مواد مخدر بتوانیم رفتارشان را تغییر دهیم (۲). عوامل روانشناختی و اجتماعی زیادی مثل تجارب دوران کودکی، فشار همسالان، رویدادهای استرس زای زندگی، ویژگی های شخصیتی و پیچیدگی های روانشناختی نگرش به اعتیاد را تبیین می کند (۳). ارتباط بین صفات شخصیتی و نگرش نسبت به مواد توجه زیادی را به خود جلب نموده است (۴ و ۵). ارتباط بین شخصیت و مصرف مواد بسیار پیچیده می باشد، چراکه دامنه صفات شخصیت که فرض می شود تحت تاثیر مصرف مواد قرار دارد بسیار گسترده است (۴).

صفات شخصیتی به عنوان الگوهای عادی رفتار، تفکر و هیجان دیده می شود. مطابق با این دیدگاه صفات در طول زمان به نسبت پایدار، از فردی به فرد دیگر متفاوت است و رفتار را تحت تاثیر قرار می دهد. صفات بالقوه زیادی وجود دارد که می تواند برای توصیف شخصیت بکار رود. بسیاری

از روانشناسان معاصر عقیده دارند که پنج عامل برای توصیف شخصیت کافیت. این عوامل شخصیت مبتنی بر تحقیقات تجربی می باشد. این پنج عامل خود شامل صفات دیگری نیز می شود (۶)؛ این پنج عامل عبارتند از: - روان رنجور خویی (Neurotisem): مشخصه افراد نگران، کمرو، دارای احساس ناامیدی، تحریک پذیر و زود رنج است. - برون گرایی (Extroverted): مشخصه افراد خونگرم، معاشرتی و کسانی که از مهمانی ها و جاهای شلوغ لذت می برند. - آزادی تجربه [Openess to Experience]: مشخصه افرادی که نسبت به تجربیات جدید باز و گشاده هستند و این افراد به موسیقی و شعر در طبیعت علاقه دارند. - توافق گرایی [Agreeableness]: مشخصه افرادی که به راحتی اعتماد می کنند و صادق، ساده و بی ریا هستند و از راضی کردن دیگران لذت می برند. - وجدان گرایی [CONSCIENTIOUS]: مشخصه افرادی کارآمد، با کفایت و تصمیم گیری های معقول و منطقی دارند.

الگوهای جامع شخصیتی از قبیل الگوی پنج عامل شخصیتی به طور مختصر پروفایل شخصیتی سوء مصرف کنندگان مواد را در مقایسه با افراد سالم نشان می دهد. در تحقیقی یک نمونه از افراد معتاد را با افراد سالم با استفاده از پرسشنامه شخصیتی نئو مقایسه کردند و مشخص شد که سطح بالای روان رنجوری و سطح پایین توافق و وظیفه شناسی در افراد معتاد باعث می شود که آن ها از لحاظ هیجانی پریشان، ستیزه جو و هیجان طلب باشند. وظیفه شناسی پایین با دیگر رفتارهایی که سلامتی را به خطر می اندازد ارتباط دارد (۷). در مطالعه ای دیگر مشخص شد که نمونه وابسته به مواد نمره بالاتری در روان رنجوری و نمره پایین تری در وظیفه شناسی و برون گرایی در مقایسه با گروه کنترل کسب نموده - اند. اندازه اثر تفاوت بین گروه ها در نمرات آزادی تجربه و توافق کوچک بود و نیز مصرف مواد با وظیفه شناسی کم، توافق پایین و روان رنجوری بالا ارتباط دارد (۸ و ۹). مطالعه پیرامون الگوی پنج عاملی مشخص شد افرادی که گرایش به مصرف مواد دارند، دارای سطح پایین برون گرایی توافق و وظیفه شناسی و همین طور سطح بالای روان رنجوری و گشودگی هستند (۱۰ و ۱۱). در کل یافته های این مطالعات بیان می کند که سوء مصرف کنندگان الکل یا مواد به طور ذهنی پریشان

هستند و تمایل به تکانشی اجتماعی نامتعارف دارند. براساس الگوی پنج عاملی این افراد از لحاظ هیجانی ثبات، توافق و وظیفه شناسی پایینی دارند (۱۱).

تحقیقات همه گیر شناختی نشان می دهد که ویژگی های جمعیت شناختی نیز از جمله عواملی هستند که در شناسایی عوامل خطر ساز گرایش به مصرف مواد نقش دارند. گرایش به مصرف مواد معمولاً تابعی از جنسیت مذکر، سن پایین تر، آموزش کمتر، مجرد بودن، درآمد پایین و دیگر متغیرهای اجتماعی می باشد (۱۲). مطالعات گوناگونی نشان داده که سن ابتدایی اولین استفاده از مواد مخدر، پیش بینی کننده مهمی در وابستگی به مواد می باشد. تحقیقات همچنین نشان می دهد که متغیرهای خاصی خطر سوء استفاده از دارو را افزایش می دهد. افراد کم سن تر گرایش بیشتری به سوء مصرف مواد دارند (۱۳ و ۱۲). شیوع سوء مصرف مواد در سنین بین ۱۸ تا ۲۹ سال در مردان و زنان بالاتر است. دانشجویان دانشگاه نیز در این دامنه سنی قرار می گیرند و گرایش به سوء مصرف مواد دارند. فشار اجتماعی اعمال شده توسط گروه های همسال و هنجارهای گروهی احتمال سوء مصرف مواد را افزایش می دهد (۱۲). با توجه به آنچه گفته شد در این مطالعه با هدف تعیین ویژگی های جمعیت شناختی، شخصیت و نقش آن در پیش بینی نگرش دانشجویان نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد انجام گرفت تا بر اساس - اطلاعات حاصله زمینه و فرضیات و سئوالاتی برای مطالعات بعدی فراهم گردد

روش بررسی

پژوهش حاضر یک تحقیق توصیفی - تحلیلی است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه آزاد اسلامی دامغان در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ بودند که شامل ۶۰۰ دانشجو می باشد. لذا حجم نمونه ۲۳۴- نفر می باشد که پس از حذف پرسشنامه های مخدوش، تعداد ۲۰۰ نفر (۹۵ نفر مرد و ۱۰۵ نفر زن) با روش نمونه گیری داوطلبانه به عنوان نمونه انتخاب شدند که از رشته های مختلف علوم انسانی، علوم پایه و مهندسی بودند. ۷۳ نفر از دانشجویان سال اولی، ۵۷ نفر سال دومی، ۵۹ نفر سال سوم و ۱۱ نفر سال چهارمی بودند. میانگین سنی آزمودنی ها ۲۰/۹۳ سال، میانگین سن دانشجویان دختر ۲۰/۵۶ و میانگین

سن دانشجویان پسر ۲۱/۳۰ بود. ۱۴۱ نفر آن ها مجرد و ۵۹ نفر متأهل بودند.

در پژوهش حاضر از دو پرسشنامه نگرش نسبت به اعتیاد و پرسشنامه پنج عامل شخصیت استفاده گردید (۱۵ و ۶). نگرش نسبت به اعتیاد، جهت سنجش نگرش نسبت به اعتیاد در دانشجویان از پرسشنامه نگرش سنج مواد مخدر ساخته شده توسط دلاور و همکاران (۱۳۸۳) استفاده گردید (۱۵). این پرسشنامه شامل ۵۴ عبارت است که به صورت مقیاس لیکرت از عدد ۱ به معنای کاملاً مخالفم و عدد ۵ به معنای کاملاً موافقم نمره گذاری شده است. نمره بیشتر در این مقیاس به معنای نگرش مثبت تر نسبت به اعتیاد می باشد. سه خرده مقیاس این پرسشنامه عبارتند از: ۱- نگرش نسبت به اثرات استفاده از مواد مخدر ۲- نگرش نسبت به خطرات استفاده از مواد مخدر ۳- نگرش نسبت به مصرف مواد مخدر (تمایل به مصرف) است که هر خرده مقیاس شامل ۱۸ سؤال می باشد. خرده مقیاس ها عبارتند از:

پایایی پرسشنامه برای هر یک از مقیاس ها توسط دلاور و همکاران (۱۳۸۳) به شیوه بازآزمایی محاسبه شده است. ضریب پایایی محاسبه شده از راه بازآزمایی برای خرده مقیاس اثرات استفاده از مواد مخدر برابر ۰/۸۴۷، تمایل به مصرف مواد مخدر ۰/۸۶۱ و خطرات استفاده از مواد مخدر ۰/۸۵۱ بود که بیانگر آن است که پرسشنامه از پایایی و ثبات در طول زمان برخوردار است. در پژوهش حاضر برای سنجش پایایی از ضریب آلفای کرنباخ استفاده گردید؛ ضریب آلفای کرنباخ برای خرده مقیاس اثرات استفاده از مواد مخدر ۰/۸۱۲ تمایل به مصرف ۰/۷۱۸ و خطرات استفاده از مواد مخدر برابر با ۰/۸۷۵ بدست آمد. پس از بررسی روایی پرسشنامه، بدین منظور از روش تحلیل عاملی - اکتشافی بهره گرفته شد. اطلاعات بدست آمده نشان داد در مجموع ۵۴ سؤال پرسشنامه، ضریب همبستگی بالاتر از ۰/۴ دارند و می توانند به لحاظ نگرشی بین افراد تمایز قائل شوند (۱۴). پرسشنامه پنج عامل شخصیت: پرسشنامه شخصیتی نئو (NEO-PI- R) در سال ۱۹۹۲ توسط McCrae and Costa مورد تجدیدنظر قرار گرفته است. این پرسشنامه، خودسنجی ویژگی های شخصیتی است که مبتنی بر یک الگوی معروف شخصیتی به نام مدل پنج عاملی است و شامل پنج عامل اصلی شخصیت، روان

یافته ها

نمونه پژوهش حاضر شامل ۹۵ نفر دانشجوی پسر و ۱۰۵ نفر دانشجوی دختر (در مجموع ۲۰۰ نفر) می باشد که از این تعداد ۱۴۱ نفر مجرد و ۵۹ نفر متأهل بودند. همچنین وضعیت تحصیلات والدین نمونه حاضر نیز در جدول ۱-۴ ارائه شده است. همان طور که مشاهده می گردد بیشترین فراوانی به ترتیب مربوط به فوق دیپلم (۵۱)، لیسانس (۴۰) و دیپلم (۳۵) می باشد و کمترین فراوانی تحصیلات والدین نمونه حاضر بیسواد ها (۱۲ نفر) بودند. همچنین در متغیر میزان درآمد خانواده بیشترین فراوانی مربوط به میزان درآمد ۵۰۰۰۰۰ تا ۱۰۰۰۰۰۰ تومان و ۱۰۰۰۰۰۰ تا ۱۵۰۰۰۰۰ (۶۵ نفر) می باشد و کمترین فراوانی مربوط به میزان درآمد بیشتر از ۲۰۰۰۰۰۰ (۱۳ نفر) می باشد. نتایج همبستگی متغیرهای جمعیت شناختی و شخصیتی با نگرش نسبت به اعتیاد نشان می دهد بین روان - رنجورخویی با نگرش نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد ارتباط مثبت معنی دار وجود دارد ($P \leq 0/05$) (جدول ۱). بین برون گرایی با نگرش نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف نیز ارتباط منفی معنی دار وجود دارد ($P \leq 0/05$). بین گشودگی نسبت به تجارب جدید با نگرش نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد نیز ارتباط منفی معنی دار وجود دارد ($P \leq 0/05$).

رنجورخویی، برون گرایی، باز بودن، سازگاری و وجدان گرایی (وظیفه شناسی) است و مشتمل بر ۶۰ ماده می باشد که آزمودنی براساس یک مقیاس پنج گزینه ای (کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم) به ماده های آن پاسخ می دهد که هر ماده از ۰ تا ۴ نمره - گذاری شده و مجموع نمره های هر عامل، نمره ی آن عامل را مشخص می کند، حداکثر هر عامل شخصیت ۴۸ و حداقل آن صفر است. پایایی این ابزار با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای پنج عامل به ترتیب $0/8$ ، $0/68$ ، $0/8$ ، $0/78$ و $0/61$ می باشد (۱۳). در پژوهش حاضر پایایی این ابزار با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای پنج عامل به ترتیب $0/75$ ، $0/78$ ، $0/66$ ، $0/72$ و $0/81$ بدست آمد. در زمینه روایی همزمان این پرسشنامه و پرسشنامه نشانگر Myers-Briggs پرسشنامه چند وجهی شخصیتی Minnesota و پرسشنامه کالیفرنیا رابطه بالایی گزارش شده است. Mccrae and Costa (۱۹۸۹) اظهار می دارند که ابزار کوتاه شده NEO با فرم کامل آن (با فرم کامل آن NEO-PI) مطابقت دقیقی دارد به گونه ای که مقیاس های فرم کوتاه، همبستگی بالاتر از $0/68$ را با مقیاس های فرم کامل دارا می باشد. در نهایت داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS-19 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. همچنین برای تجزیه و تحلیل یافته های مربوط به سؤال های پژوهش از آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام استفاده گردید.

جدول ۱: نتایج همبستگی بین متغیرهای جمعیت شناختی و ویژگی های شخصیتی با نگرش نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد

متغیر	نگرش نسبت به اثرات	نگرش نسبت به خطرات	نگرش نسبت به سوء مصرف	نگرش نسبت به اعتیاد
روان رنجورخویی	$0/424^{**}$	$0/346^{**}$	$0/403^{**}$	$0/479^{**}$
برون گرایی	$-0/324^{**}$	$-0/317^{**}$	$-0/421^{**}$	$-0/414^{**}$
گشودگی نسبت به تجارب	$-0/262^{**}$	$-0/124$	$-0/214^{**}$	$-0/253^{**}$
توافق	$-0/415^{**}$	$-0/460^{**}$	$-0/512^{**}$	$-0/539^{**}$
مسئولیت پذیری	$-0/452^{**}$	$-0/396^{**}$	$-0/435^{**}$	$-0/522^{**}$
وضعیت تاهل	$-0/019$	$0/130$	$0/188^{**}$	$0/080$
درآمد	$-0/272^{**}$	$-0/131$	$-0/139^*$	$-0/273^{**}$

* $P < 0/05$ ** $P < 0/01$

نسبت به اثرات استفاده از مواد در سطح کمتر از $0/05$ رابطه منفی معنی دار وجود دارد ($r = -0/139$)؛ این بدین معنی است که افراد دارای درآمد پایین تر، نگرش مثبت تری نسبت به اعتیاد، اثرات آن و سوء مصرف مواد دارند.

بین توافق با نگرش نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد نیز ارتباط منفی معنی دار وجود دارد ($P \leq 0/05$). بین مسئولیت پذیری با نگرش نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد ارتباط منفی معنی دار وجود دارد ($P \leq 0/05$). همچنین بین میزان درآمد با نگرش

جدول ۲: نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام برای پیش بینی نگرش نسبت به اثرات مواد مخدر از طریق ویژگی های شخصیتی و متغیرهای جمعیت شناختی

متغیرها	ضریب غیراستاندارد B	خطای معیار برآورد	ضریب استاندارد (Beta)	R2 تعدیل شده	T	ارزش P
مقدار ثابت	۱۷۸/۱۴۰	-	-	-	۳۱۵/۱۲	۰/۰۰۱
وظیفه شناسی	۵۳۳/۰-	۹۲/۱۴	۴۵۲/۰-	۰/۲۰۰	۰۷۹/۴-	۰/۰۰۱
گشودگی	۵۸۴/۰-	۳۰/۱۴	۲۶۱/۰-	۰/۲۶۵	۸۵۸/۲-	۰/۰۰۱
روان رنجوری	۳۹۴/۰	۹۲/۱۳	۲۳۳/۰	۰/۳۰۴	۵۹۹/۲	۰/۰۰۱
جنسیت	۱۸۹/۶-	۵۳/۱۳	۲۰۳/۰-	۰/۳۴۲	۲۷۵/۳-	۰/۰۰۱
درآمد	۶۹۲/۲-	۲۶/۱۳	۱۷۲/۰-	۰/۳۶۸	۰۹۵/۳-	۰/۰۰۱
توافق	-۰/۵۰۵	۱۳/۱۳	۰/۱۸۸	۰/۳۸۰	۸۲۷/۲-	۰/۰۰۱
سواد	۷۷۸/۱-	۰۲/۱۳	۱۷۶/۰-	۰/۳۹۱	۹۵۰/۲-	۰/۰۰۱
سن	۴۵۲/۰-	۷۹/۱۲	۱۷۰/۰-	۰/۴۱۲	۸۲۰/۲-	۰/۰۰۱

نسبت به تجارب جدید، روان رنجورخویی، جنسیت، درآمدخانواده، توافق، سواد والدین و سن می توانند ۴۱ درصد از واریانس نگرش نسبت به اثرات مواد را پیش بینی کنند (R2Adj=۰/۴۱۲).

سایر مولفه های شخصیتی و متغیرهای جمعیت شناختی به دلیل نداشتن سهم معنی دار در پیش بینی نگرش نسبت به اثرات استفاده از مواد مخدر از معادله رگرسیون خارج شدند. نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام برای پیش بینی نگرش نسبت به خطرات مواد مخدر از طریق ویژگی های شخصیتی و متغیرهای جمعیت شناختی ضریب رگرسیون متغیرهای پیش بین (گام سوم) نشان داد سه متغیر توافق، وظیفه شناسی و روان رنجورخویی می توانند نگرش نسبت به خطرات مواد را به گونه ای معنی دار تبیین کنند (جدول ۳). این سه متغیر به ترتیب بیشترین سهم را در پیش بینی نگرش مثبت نسبت به خطرات استفاده از مواد مخدر را دارا هستند.

نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام برای پیش بینی نگرش نسبت به اثرات مواد مخدر از طریق ویژگی های شخصیتی و متغیرهای جمعیت شناختی نشان داد که هشت متغیر وظیفه شناسی، گشودگی نسبت به تجارب جدید، روان رنجورخویی، جنسیت، درآمدخانواده، توافق، سواد والدین و سن می توانند تغییرات نگرش نسبت به اثرات استفاده از مواد را به گونه ای معنی دار تبیین کنند (جدول ۲). این تبیین از طریق ورود هر هشت متغیر در هشتمین گام تحلیل بدست آمد. در بین این متغیرها، متغیر وظیفه شناسی مهم تر از بقیه متغیرهاست. براساس نتایج رگرسیون گام به گام سن، سواد والدین، درآمد، جنسیت، وظیفه شناسی، گشودگی نسبت به تجارب جدید و توافق به شیوه منفی و روان رنجورخویی به شیوه مثبت پیش بینی کننده نگرش نسبت به اثرات مواد مخدر هستند. در صورت تعمیم یافته های نمونه مورد بررسی به جامعه اصلی هشت متغیر وظیفه شناسی، گشودگی

جدول ۳: نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام برای پیش بینی نگرش نسبت به خطرات مواد مخدر از طریق ویژگی های شخصیتی

متغیرها	ضریب غیراستاندارد B	خطای معیار برآورد	B	R2 تعدیل شده	t	ارزش P
مقدار ثابت	۳۳/۹۲۴	-	-	-	۸/۴۷۰	۰/۰۰۱
توافق	-۰/۴۱۳	۱۴/۹۲	-۰/۳۱۷	۰/۲۰۷	-۴/۳۶۱	۰/۰۰۱
وظیفه شناسی	-۰/۱۶۳	۱۴/۳۰	-۰/۱۷۳	۰/۲۴۰	-۲/۳۱۸	۰/۰۰۱
روان رنجوری	۰/۱۶۵	۱۳/۹۲	۰/۱۴۳	۰/۲۵۲	۲/۰۳۹	۰/۰۰۱

متغیر توافق، وظیفه شناسی و روان رنجورخویی می توانند ۳۵ درصد از واریانس نگرش نسبت به خطرات مواد را پیش بینی کنند (R2Adj=۰/۲۵۲). سایر مولفه شخصیتی و

براساس نتایج رگرسیون گام به گام توافق و وظیفه شناسی به شیوه منفی و روان رنجورخویی به شیوه ای مثبت پیش-بینی کننده نگرش نسبت به خطرات مواد مخدر هستند. سه

متغیرهای جمعیت شناختی به دلیل نداشتن سهم معنی دار در پیش بینی نگرش نسبت به خطرات مصرف مواد مخدر از معادله رگرسیون خارج شدند.

ضریب رگرسیون متغیرهای پیش بین (گام پنجم) نشان می‌دهد که پنج متغیر توافق، روان رنجورخویی، وظیفه-شناسی، گشودگی و وضعیت تاهل می‌توانند تغییرات نگرش نسبت به سوء مصرف مواد را به گونه ای معنی دار تبیین کنند (جدول ۴). براساس نتایج رگرسیون گام به گام توافق وظیفه شناسی و گشودگی نسبت به تجارب جدید به شیوه منفی و روان رنجورخویی و وضعیت تاهل به صورت مثبت

پیش بینی کننده نگرش نسبت به سوء مصرف مواد مخدر هستند. در صورت تعمیم یافته‌های نمونه مورد بررسی به جامعه اصلی پنج متغیر وظیفه شناسی و گشودگی نسبت به تجارب جدید، روان رنجورخویی و وضعیت تاهل می‌توانند ۳۵ درصد از واریانس نگرش نسبت به سوء مصرف مواد را پیش بینی کنند ($R^2_{Adj}=0/۳۵۳$). سایر مولفه شخصیتی و متغیرهای جمعیت شناختی به دلیل نداشتن سهم معنی دار در پیش بینی نگرش نسبت به سوء مصرف مواد مخدر از معادله رگرسیون خارج شدند.

جدول ۴: نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام برای پیش بینی نگرش نسبت به سوء مصرف مواد مخدر از طریق ویژگی های شخصیتی و جمعیت شناختی

متغیرها	ضریب غیراستاندارد B	خطای معیار برآورد	ضریب استاندارد B	R2 تعدیل شده	t	ارزش P
مقدار ثابت	۳۶۲/۴۰	-	-		۴۷۰/۸	۰/۰۰۱
توافق	۳۶۶/۰۰	۷۲۷/۶	۲۹۱/۰۰	۰/۲۵۹	۱۶۸/۴۰	۰/۰۰۱
روان رنجورخویی	۱۸۹/۰	۵۲۴/۶	۱۷۱/۰	۰/۳۰۳	۵۸۵/۲	۰/۰۰۱
وظیفه شناسی	۱۹۴/۰۰	۴۴۰/۶	۲۱۴/۰۰	۰/۳۲۱	۰۴۵/۳۰	۰/۰۰۱
گشودگی نسبت به تجارب	۲۶۱/۰۰	۳۷۱/۶	۱۵۶/۰۰	۰/۳۳۵	۰۴۵/۳۰	۰/۰۰۱
وضعیت تاهل	۰/۵۱۲	۲۸۶/۶	۱۴۹/۰	۰/۳۵۳	۶۲۳/۲۰	۰/۰۰۱

برگرایش های بین فردی تاکید دارد. نمرات کم در این بعد به همراه وظیفه شناسی به هیجان خواهی تکانشی منجر شده، در نتیجه آن آسیب پذیری و آمادگی ویژه نسبت به رفتارهای پرخطر مثل سوء مصرف مواد رخ می‌دهد. نتایج فراتحلیل نیز نشان داد که مصرف مواد با وظیفه شناسی کم، توافق پایین و روان رنجوری بالا ارتباط دارد (۱۵). همچنین Vollrath و همکاران (۱۹۹۹) معتقدند که نمرات پایین در بعد توافق با رفتارهای پرخطر برای سلامت مثل سوء مصرف مواد مرتبط است (۱۸).

نتایج پژوهش حاضر همچنین نشان داد که بین نگرش مثبت نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد با وظیفه-شناسی رابطه معنی داری وجود دارد. شخص با حس وظیفه شناسی و مسئولیت پذیری بالا متعهد و ملزم می‌شود تا خود، خانواده، محیط اطراف و جامعه خود یک هنجارهایی را وضع کند و این فرد وظیفه شناس، وظیفه خود می‌داند که در جامعه فردی مفید و موثر باشد و یک نقش قابل احترام برای خود در جامعه در نظر می‌گیرد. او هرگز از وظیفه - ای که

بحث

یافته های پژوهش حاضر نشان داد که بین نگرش مثبت نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد با برون- گرایی، گشودگی نسبت به تجارب جدید، توافق و وظیفه شناسی رابطه منفی معنی داری و با روان رنجورخویی رابطه مثبت معنی دار وجود دارد. یافته های بدست آمده با نتایج تحقیقات همابنگ است (۷-۱۲). همان طور که اشاره شد نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین نگرش مثبت نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد با توافق رابطه معنی داری وجود دارد، افرادی که نمره بالایی در مقیاس توافق کسب می‌کنند تمایل به همراه بودن دارند. ارزش افراد موافق، به همراهی با دیگران است. آن ها دیدگاه خوشبینانه‌ای نسبت به ماهیت انسان دارند. در حقیقت توافق به فروتنی، اعتماد، همدردی، همدلی و مهربانی اشاره دارد. افرادی که نمره پایینی در مقیاس توافق می‌آوردند افرادی منفی گرا، نجسب، ستیزه جو، خودبین، مشکوک به نیت دیگران و رقابت جو هستند. توافق پذیری

را ندارند، جهت کاهش اضطراب و تنش های درونی ممکن است به فکر مصرف مواد مخدر بیفتند. همانطور که اشاره شد در پژوهش حاضر بین نگرش مثبت نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد با روان رنجورخویی رابطه معنی داری بدست آمد. افراد با نمره بالا در این مقیاس پرخاشگر، جامعه ستیز، سرد، خود محور، بی رحم، متخاصم و نسبت به نیازها و احساسات دیگران بی اعتنا و بی اهمیت هستند. معمولاً افرادی که دارای عواطف منفی و بی ثبات هستند، آن ها ممکن است نوعی درماندگی روانی را تجربه کنند که در هنگام مصرف مواد کاهش یافته و به آرامش ذهنی و روانی دست یابند؛ به عبارت دیگر افرادی که دارای نگرش مثبت نسبت به اعتیاد هستند ممکن است برای کاهش عواطف و هیجان های دردناک و منفی خود در برابر مشکلات به خود درمانی؛ یعنی گرایش به مصرف مواد دست بزنند. بنابراین می توان گفت مصرف مواد نوعی پاسخ است که منجر به حذف (کاهش) محرک آزاردهنده (درماندگی روانی و عواطف منفی) می شود. در چنین حالتی پاسخ که همان مصرف مواد است تقویت شده و احتمال مصرف مجدد افزایش می یابد (۲۱). از سوی دیگر پژوهشگران روان رنجورخویی را به عنوان عامل مهیاساز، تسهیل کننده و مستعد کننده برای انجام رفتارهای پرخطر مثل سوء مصرف مواد در نظر گرفته اند. همچنین مفاهیم مرتبط با روان رنجورخویی مثل عدم کنترل هیجانی، به عنوان یک عامل خطر برای رفتارهایی مثل سوء مصرف مواد در نظر گرفته شده است (۵). در پژوهش حاضر بین نگرش مثبت نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد با برون گرایی رابطه معنی داری بدست آمد. نتایج تحقیق حاضر نشان داد که افراد درون گراتر نگرش مثبت تری نسبت به مواد دارند که با نتایج تحقیقات Sher و Trull (۲۰۱۴) هماهنگ است و با نتایج تحقیق Shanmugan (۲۰۰۱) مغایر می باشد (۱۰ و ۷). این تضاد در تحقیقات می تواند ناشی از چند نکته باشد: ابزار مورد استفاده، نوع ماده مصرفی دانشجویانی که سابقه مصرف داشتند، تفاوت فرهنگی، اجتماعی و جغرافیایی. برای مثال در مطالعه ای در رابطه با نوع ماده مصرفی آشکار شد که میزان برون گرایی و گشودگی در برابر تجربه در مصرف کنندگان کوکابین و شیشه در مقایسه با مصرف کنندگان الکل بیشتر بود؛ به عبارتی دیگر

دیگران و جامعه بر دوشش گذاشته اند خسته نمی شود و از آن فرار نمی کند و البته این افراد می توانند به راحتی تکانه های خود را کنترل و هدایت کنند. بنابراین ارتباط وارونه و معکوس بین وظیفه شناسی و نگرش مثبت نسبت به اعتیاد و حتی سوء مصرف مواد می تواند ناشی از اثرات اعتیاد روی کارکرد اجتماعی، جسمی و هیجانی وی باشد و تداخلی که این کارکرد می تواند به خاطر تاثیر منفی دارو روی سیستم عصبی مرکزی ایجاد کند که این امر موجب کاهش فعالیت، داشتن رفتارهای تکانشی در شغل، تحصیل، موقعیت اجتماعی و اختلال در احساسات، هیجانات و رفتارهای اجتماعی می گردد. در عین حال افراد با وظیفه شناسی پایین بی هدفی و تعهد پایینی را گزارش می کنند. آن ها خودکنترلی و نظم کمتری داشته و در عین حال اعتقاد کمتری به توانایی های خود دارند که این ویژگی ها می تواند زمینه ساز گرایش فکری مثبت به سمت مواد را فراهم آورد (۱۴).

نتایج پژوهش حاضر همچنین نشان داد که بین نگرش مثبت نسبت به اثرات، خطرات و سوء مصرف مواد با گشودگی نسبت به تجربه رابطه معنی داری وجود دارد. افرادی که نسبت به تجارب آزاد هستند و از لحاظ ذهنی کنجکاو، نسبت به زیبایی حساس بوده و احتمالاً عقاید غیرستی دارند. این افراد در روابط اجتماعی، وظایف روزانه خود و غیره بهتر می توانند با شرایط روزمره انطباق یابند. McCrae (۱۹۷۸) نشان داد افرادی که نمره بالایی در گشودگی بدست می آورند دارای تجربه احساسات منفی و مثبت هستند و این افراد سطوح بالایی از شادی را نشان می دهند (۶)؛ به عبارت دیگر هرچه افراد از انعطاف پذیری بالاتری برخوردار باشند، کیفیت روابط فردی آن ها نیز بهتر خواهد بود و بنابراین این افراد با توجه به ویژگی هایی چون انعطاف در تجارب، تخیل و ابتکار، پذیرش ارزش ها و عقاید جدید، درک عمیق از موقعیت های هیجانی، احساسی بودن، داشتن روابط بین فردی بهتر و پذیرش تغییرات انتظار می رود سازگاری بهتری با محیط استرس زا داشته باشند و افرادی با ویژگی های فوق که توانایی بالایی در کنترل هیجانات منفی دارند نگرش منفی تری نسبت به مواد و در نتیجه تمایل کمتری به مصرف مواد دارند. برعکس افرادی که دائم در اضطراب بسر می برند و توانایی کنترل و غلبه بر عواطف منفی

مختلفی در دانشجو و خانواده وی گردد؛ استرس هایی که در برابر مشکلات مختلف تحصیلی، خانوادگی، اجتماعی و اقتصادی به فرد تحمیل می شود و دانشجو برای فرار از این مشکلات، تسکین روحی- روانی خود و دستیابی به آرامش به سمت راهبردهای هیجان مداری مثل سوء مصرف مواد روی می آورند. یافته های پژوهش حاضر همچنین نشان داد که وضعیت تاهل تغییرات نگرش نسبت به اثرات و سوء مصرف مواد را نیز پیش بینی می کند. افراد متاهل با مشکلات بیشتری دست و پنجه نرم می کنند و بیشتر در معرض استرس های مختلف قرار دارند، در نتیجه آن ها ممکن است برای حل این مشکلات به سمت نگرش مثبت نسبت به مصرف مواد و حتی مصرف مواد روی بیاورند. نگرشی که ممکن است ناشی از بار مسئولیت زیادی باشد که بر دوش افراد متاهل قرار دارد، مسئولیت هایی مثل تامین مسکن، غذا، پوشاک، تربیت بچه و تامین رفاه خانواده.

نتیجه گیری

در راستای پژوهش حاضر نتیجه گرفته می شود که ویژگی های شخصیتی مثل گشودگی نسبت به تجارب جدید، توافق، وظیفه شناسی و روان رنجورخویی و نیز متغیرهای جمعیت شناختی مثل وضعیت تاهل و میزان درآمد خانواده نقش تعیین کننده ای در پیش بینی نگرش مثبت به اثرات و سوء مصرف مواد در دانشجویان دارند. به نظر می رسد با پی بردن به نگرش افراد در زمینه سوء مصرف مواد می توان از گرایش آن ها به سوء مصرف مواد جلوگیری کرد. افرادی که نمره بالاتری در مقیاس نگرش سنج دلاور کسب می کنند، نگرش مثبت تری نسبت به اعتیاد و سوء مصرف مواد دارند. در نتیجه با فراهم آمدن شرایط زمینه ساز و آشکار، احتمال گرایش آن ها به سوء مصرف مواد زیاد است. پیشنهاد می شود این نگرش سنج را در دانشگاه ها برای شناسایی افراد مستعد گرایش به سوء مصرف مواد استفاده کرد و به طور خاصی در دوران دانشجویی بر آن ها نظارت نمود و حتی با برگزاری کارگاه های آموزشی در زمینه مهارت زندگی و سوء مصرف مواد به این افراد نگرش آن ها را نسبت به اعتیاد تغییر داد. با در دست داشتن نیم رخ شخصیتی سوء مصرف کنندگان دانشجو می توانیم در ابتدا خط سیرکلی درمان را تا حد زیادی طرح ریزی کنیم و به منظور کاهش میزان خروج از درمان

افرادی که به دنبال مصرف محرک ها هستند افرادی با ریسک پذیری بالا و برون گراتر هستند (۸). نکته دیگری که حائز اهمیت است تفاوت فرهنگی، اجتماعی و جغرافیایی است که می تواند تاثیرگذار باشد. برای مثل در بعضی فرهنگ ها ممکن است درون گرایی و فردگرایی و در فرهنگ دیگری برون گرایی و اجتماعی بودن مورد تشویق قرار گیرد و این نتایج مقایسه ها را تحت تاثیر قرار دهد، اما نکته ای که باید به آن توجه شود این که نباید مولفه برون گرایی یا درون گرایی به تنهایی مورد قضاوت قرار گیرد، بلکه ضروریست به تعامل آن با دیگر مولفه های تاثیرگذار (مثل تهییج طلبی تکانشی، کم رویی و نوحواهی) توجه شود.

از بین متغیرهای جمعیت شناختی، میزان درآمد خانواده رابطه معنی دار منفی با نگرش مثبت به سوء مصرف مواد داشتند؛ به عبارتی دیگر هرچه درآمد خانواده پایین تر باشد نگرش نسبت به مواد مثبت تر خواهد بود. درعین حال نتایج پژوهش حاضر نشان داد افراد مذکر نگرش مثبت تری نسبت به مواد دارند. یافته های بدست آمده با نتایج تحقیقات Flory و همکاران (۲۰۰۲) هماهنگ است (۸). نتایج پژوهشی تحت عنوان بررسی تاثیر عوامل اقتصادی - اجتماعی بر اعتیاد، نشان داد که اکثر معتادان از وضعیت اقتصادی - اجتماعی پایینی برخوردارند. همچنین بین سطح تحصیلات والدین، میزان درآمد، میزان انزوا طلبی، میزان ناکامی در زندگی و میزان امید به آینده و اعتیاد رابطه معنی دار وجود دارد (۲۰). در پژوهشی بررسی علل اقتصادی و اجتماعی موثر بر اعتیاد در شیراز، یافته ها آشکار ساخت که بین پایگاه اقتصادی - اجتماعی معتادان با میزان و شدت اعتیاد آنان رابطه معنی دار وجود دارد. علاوه بر این معتادانی که از شدت اعتیاد بالاتری برخوردارند، علاقه و دلبستگی کمی به نهاد خانواده و مدرسه داشته و پیوند و ارتباط آن ها با دیگر نهادهای اجتماعی ضعیف است (۲۱). با افزایش میزان درآمد خانواده، نگرش دانشجویان نسبت به اثرات فیزیولوژیکی، روانی و اجتماعی مواد مخدر منفی تر شده بود. برخی مطالعات قبلی نیز فقر را عامل موثری در گرایش به مواد مخدر ذکر کرده و نشان داده اند که فقر، بیکاری و تشنج در محیط خانواده، فرزندان را به سوی آسیب های اجتماعی از جمله اعتیاد سوق می دهد (۲۱). در واقع فقر خانواده می تواند زمینه ساز بروز استرس ها و فشارهای

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل بخشی از پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی با کد ۹۱۸۵۶۰۹۱۹۴۰ تاریخ ۹۱/۳/۸ دانشگاه سمنان می باشد. در پایان لازم است از زحمات تمام کسانی که ما را در انجام این پژوهش یاری نمودند تشکر نماییم.

صفات شخصیتی خطر ساز و محافظت کننده افراد را تشخیص دهیم و درمان را با آن نیازها متناسب سازیم. از جمله محدودیت های پژوهش حاضر، عدم استقبال و همکاری برخی از دانشجویان جهت پاسخگویی به پرسشنامه های تحقیق به دلیل زیاد بودن سئوالات می باشد.

References

1. Ellis A. Human is tic psychotherapy . Newyork, Macgraw, Hill co:1979.
2. Karimi Y. Attitude and ttitude change. Tehran, Virayesh eds. 1379.[Persian]
3. Khan W, Salman H . Personality profile of drug addicts and normal. Journal of Personality and Clinical Studies. 2003;19: 23-4.
4. Tarter R E. Are there inherited behavioral traits that predispose to substance abuse? Journal of Consulting and Clinical Psychology. 2003;56 ;189-96.
5. Trobst K K, Wiggins J S, Costa P T, Herbst J H , McCrae R R, Masters H L. Personality psychology and problem behavior: HIV risk and the five-factor model of personality. Journal of Personality. 2000;68: 1233-52.
6. McCrae R R, Costa P C. Validation of the five-factor model across instruments and observers. Journal of Personality and Social Psychology.1987;52: 81-90.
7. Shanmugan E T. Personality factors underlying drug abuse among college students, Psychological Studies.2001; 24: 24-34.
8. Flory K, Lynam D, Milich R, Leukefeld C, Clayton R. The relationship among personality, symptoms of alcohol and marijuana abuse, and symptoms of comorbid psychopathology: Results from a community sample. Experimental and Clinical Psychopharmacology. 2002;10: 425-34.
9. Kornor G, Nordvik H. Five-factor model personality traits in opioid dependence. BMC Psychiatry.2007 ;7: 37-50.
10. Trull, T.J. & Sher K.J. Relationship between the Five-Factor Model of Personality and Axis 1 disorders in a nonclinical sample. Journal of Abnormal Psychology. 2014;103, 350-55.
11. Flory K, Lynam D, Milich R, Leukefeld C & Clayton R. The relationship among personality, symptoms of alcohol and marijuana abuse, and symptoms of comorbid psychopathology: Results from a community sample. Experimental and Clinical Psychopharmacology, 2015; 10, 425-34.
12. Diala C C, Mutaner C, Walrath C. Gender, occupational, and socioeconomic correlates of alcohol and drug abuse among U.S. rural, metropolitan, and urban residents. Drug Alcohol Abuse.2004;30:409-28.
13. Royo-Bordonada M A, Cid-Ruzafa J, Martin-Moreno J M, Guallar E. Drug and alcohol use in Spain: Consumption habits, attitudes and opinions. Public Health. 2007;111: 227-840.
14. Saucier G, Goldberg L R. What is beyond the Big Five? Journal of Personality.1998;66: 495-524.
15. Delavar A, Rezaee A M, Alizadeh E. Build and standardization ttitude scale to narcotics. Journal of training and nurturing.1383;3:20.
16. Ghasemi F. Comparing and consideration addiction of children and its relationship with parent literacy. [M A Dissertation].Varamin payam noor university.1383 .[Persian]
17. Molazadeh J. Relationship between marital adjustment with personality components and coping style. [Phd Dissertation]. Tarbiat modares university.[Persian]
18. Vollrath M, Knoch D, Cassn L. Personality, risky health behavior and preserved susceptibility to health riskys. European Journal of Personality.1999;13:30-50.
19. Warner B. The relationship between alexithymia, wellness, and substance dependence [Ph.D. dissertation], University of New Orleans.2007.
20. Gholami M. Cosideration causes economical and social effective on addiction.Journal of Substance abuse.1381;2:22-30.[Persian]
21. Orang J. Research of Addiction and its treatment methods,Tehran, Islamic culture ministry:1386.

Original Paper

Predictive Role of Personality and Demographical Factors in Attitude to Effects, Dangers and Substance Abuse in Azad University Students of Damghan

Jalile Toosi (MA)¹, S.Esmaeil Torabi (MA)², Morteza Badeleh (MA)*³, Mohammadtaghi Badeleh (MSc)⁴, S.Abedin Hosseini (MSc)⁵, Hassan Erami (MA)³

1- MA of Psychology, Aazad University of Semnan. 2- MA of Psychology, University of kharazmi, Tehran, Iran.

3- PhD Candidate in Health Psychology, University of kharazmi, Tehran, Iran. 4- Faculty Member, Golestan University of Medical Sciences, Phd Candidate in Health Psychology, University of kharazmi, Tehran, Iran.

5- MSc in Nursing, Faculty Member, Gorgan University of Medical Sciences, Golestan, Iran.

Abstract

Background and Objective: Attitude toward the use of drug has an effective role in tendency to the use and withdrawal of the drug. This study aimed to determine the predictive role of demographic factors and personality attitudes towards the impacts, risks and Substance Abuse in the students of Azad University, Damghan Branch.

Material and Methods: This descriptive-analytic study was conducted on 200 students via convenience sampling. The data was collected by Delavar Addiction Questionnaire and NEO personality inventory, and analyzed by Pearson correlation coefficient and multiple regression analysis.

Results: Accordance with regression analysis, eight factors of conscientiousness, openness to experiences, neuroticism, Agreeableness, gender, household income, parental education, and age can significantly predict 41% of the variance related to the attitude toward the effects of drug. Furthermore, agreeableness, conscientiousness, neuroticism can predict 35% of the variance referring to the attitudes about the dangers of drug.

Conclusion: It can be concluded that personality characteristics, marital status and income can play a decisive role in people's attitudes towards drugs.

Keywords: Attitude to Addiction, Demographic Variables, Substance Abuse

---

* **Corresponding Author:** Morteza Badeleh (MA), **Email:** Mbadeleh2004@gmail.com

Received 13 Aug 2015

Revised 19 Oct 2015

Accepted 26 Nov 2015

This paper should be cited as: Toosi J, Torabi SE, Badeleh M, Badeleh MT, Hosseini SA, Erami H. [Predictive Role of Personality and Demographical Factors in Attitude to Effects, Dangers and Substance Abuse in Azad University Students of Damghan]. J Res Dev Nurs Midwifery. [Article in Persian]